

Čo ak dieťa nepotrebuje trest, ale pomoc?

14.7.2026 - | Slovenská katolícka charita

Predstavte si mamu, ktorá zostala sama s tromi deťmi.

Otec rodinu opustil. Najstarší syn si zo vzťahu odniesol traumu, ktorá sa dnes prejavuje problémami v škole. Začal vymieškávať vyučovanie. Je uzavretý, v kolektíve nezapadá a stáva sa terčom posmechu. Mama robí všetko, čo je v jej silách, no popri starostlivosti o batola a mladšie dieťa už jednoducho nevládze.

Táto rodina nepotrebuje, aby prišla o prídavky na deti či náhradné výživné.

Potrebuje sociálneho pracovníka. Psychológa. Doučovanie. Pomoc škole odhaliť šikanu. Niekoho, kto rodinu povedie a podporí.

Ak rodine vezmeme časť príjmu, trauma nezmizne. Dieťa nezačne chodiť do školy. Mama nebude mať viac síl.

Bude len ťažšie zaplatiť nájom, kúpiť deťom jedlo či školské potreby.

Deti nepotrebujú, aby sme ich za ich problémy trestali. Potrebujú, aby sme im pomohli ich prekonať.

Práve preto Slovenská katolícka charita Slovenská katolícka charita (SKCH) nesúhlasí s legislatívnym návrhom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorý zásadným spôsobom mení podmienky poskytovania prídavku na dieťa a ďalších sociálnych dávok. Podľa SKCH plošné a automatické krátenie či zastavenie dávok pri problémoch dieťaťa, napríklad pri neospravedlnených hodinách v škole, nerieši príčiny problémov rodín a môže ešte viac prehĺbiť chudobu detí.

Navrhované represívne opatrenia by sa zároveň mohli dotknúť aj náhradných rodičov či matiek samostatných poberajúcich náhradné výživné. Namiesto plošných sankcií SKCH navrhuje posilniť individuálnu sociálnu prácu s rodinami a využívať existujúce nástroje, ktoré zabezpečia, aby sociálne dávky skutočne slúžili dieťaťu.

SKCH svoje návrhy predložila v rámci medzirezortného pripomienkového konania. Navrhuje, aby štát namiesto automatického krátenia alebo zastavenia výplaty dávok pri rôznych prejavoch problémového správania detí, napríklad pri vymieškávaní školy, posudzoval každý prípad individuálne a rozhodoval na základe všetkých jeho okolností.

Navrhovaný systém SKCH stojí na dvoch základných krokoch.

V prvom by sa využil **inštitút osobitného príjemcu**, ktorý zabezpečí, že prídavok bude použitý priamo na potreby dieťaťa, napríklad na školské stravovanie, cestovné alebo školské pomôcky. Súčasne by nasledovala **intenzívna sociálna práca s rodinou a deťmi**. K **obmedzeniu dávok by štát pristúpil až v prípade preukázaného a dlhodobého porušovania povinností**, pričom na prvom mieste musí zostať najlepší záujem dieťaťa.

„Prídavok na dieťa, náhradné výživné či príspevky na podporu náhradnej starostlivosti nie sú odmenou pre rodiča, ale pomocou určenou dieťaťu. Ak štát zistí, že dávka nie je využívaná správne alebo že dieťa má problémy s dochádzkou do školy, nemal by ju automaticky odobrať, ale zabezpečiť, aby skutočne slúžila potrebám dieťaťa. Sankcia voči rodičovi nesmie znamenať trest pre dieťa. Problémové správanie detí sa musí riešiť

intenzívnou sociálnou prácou s rodinou, nie uvrhnutím detí do ešte väčšej chudoby,” hovorí generálny sekretár SKCH Filip Macák.

Vo svojich pripomienkach **sa SKCH venuje aj oblasti náhradnej rodinnej starostlivosti.**

Navrhuje, aby štát neznevýhodňoval náhradných rodičov len preto, že dieťa po zverení zostáva vo svojom doterajšom prostredí. Zároveň upozorňuje, že krátenie príspevkov určených deťom v náhradnej starostlivosti by nemalo byť uplatňované voči rodinám, ktoré si svoje povinnosti riadne plnia, no riešia náročné životné situácie zvereneho dieťaťa. Automatické krátenie príspevkov môže znižovať záujem o náhradnú rodinnú starostlivosť a v konečnom dôsledku pripraviť zraniteľné deti o možnosť vyrastať v rodinnom prostredí.

„Odsunutie detí a celých ich rodín do chudoby z dôvodu ich problémového správania nie je v súlade so sociálnou náukou Cirkvi ani s hodnotami zachovania ľudskej dôstojnosti, solidarity s najslabšími či princípmi, na ktorých je postavená Ústava SR a medzinárodnoprávne záväzky Slovenskej republiky v oblasti práv dieťaťa a rodiny. SKCH je presvedčená, že individuálny prístup, podpora sociálnej práce a využívanie existujúcich nástrojov ochrany dieťaťa predstavujú účinnejšie riešenie ako plošné sankcie, ktoré môžu najviac zasiahnuť práve deti,” upozorňuje Filip Macák.

Charity združené v sieti SKCH každoročne pomáhajú stovkám rodín v núdzi. Poskytujú sociálne poradenstvo, prevádzkujú komunitné a nízkoprahové centrá, zariadenia krízového bývania, podporujú deti pri vzdelávaní, organizujú potravinovú pomoc a zbierky školských pomôcok či realizujú ďalšie aktivity na podporu rodín v krízových situáciách. SKCH je najväčším neverejným poskytovateľom sociálnych služieb na Slovensku.

<https://www.charita.sk/co-ak-dieta-nepotrebuje-trest-ale-pomoc>